

Sygn I Ns 33/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2018r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: SSO Grażyna Baran

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Szelaąg

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2018r. na rozprawie w K.

sprawy z wniosku S. Ł.

przy uczestnictwie D. F. i J. S.

o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym

I. Nakazuje uczestnicze D. F. sprostowanie w ciągu 48 godzin nieprawdziwych informacji przez zamieszczenie na profilu F. link: (...) oświadczenia o treści: „Nie jest prawdziwa podawana przeze mnie jako kandydatkę na wójta gminy C., informacja, o zadłużeniu gminy na kwotę 30 milionów złotych. Nieprawdziwa jest także informacja o tym, że budowa szkoły w C. na być w całości finansowana przez naszą gminę. D. F. kandydatka na wójta gminy C.”

II. Oddała wniosek w pozostałym zakresie;

III. Ustala, że wnioskodawca i uczestnicy postępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 33/18

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 22 października 2018r.

W dniu 18 października 2018r. S. Ł. wniósł o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym, jako uczestników postępowania wskazując J. S., pełnomocnika Komitetu Wyborczego (...) na terenie Gminy C. oraz D. F. - kandydatkę na wójta Gminy C.. Wnioskodawca wniósł o:

1/ zakazanie uczestnikom postępowania rozpowszechniania materiałów wyborczych zawierających nieprawdziwe informacje polegające na informowaniu mieszkańców gminy o zadłużeniu gminy na ok. 30 milionów złotych oraz o kosztach obsługi długu publicznego na poziomie ok. 1,5 mln rocznie

2/ nakazanie uczestnikowi postępowania - J. S. - sprostowania nieprawdziwych informacji poprzez wydanie oświadczenia następującej treści „Nie jest prawdą podawana przeze mnie, jako pełnomocnika Komitetu Wyborczego (...), informacja o zadłużeniu gminy na kwotę 30 milionów złotych. Nieprawdziwa jest także informacja o tym, że gmina rocznie na obsługę zadłużenia wydaje około 1,5 miliona. J. S., pełnomocnik (...) na teren gminy C.” oraz przekazanie tego oświadczenia podpisanego własnoręcznie na ręce wnioskodawcy i jego publikację na tablicach ogłoszeń w sołectwach gminy C. poprzez przekazanie kopii sołtysom,

3/ nakazanie uczestnicze postępowania - D. F. - sprostowania nieprawdziwych informacji poprzez umieszczenie oświadczenia na swoim profilu na (...) następującej treści: „Nie jest prawdą podawana przeze mnie, jako kandydatki

na wójta gminy C. informacja o zadłużeniu gminy na kwotę 30 milionów złotych. Nieprawdziwa jest także informacja o tym, że gmina zamierza budować Szkołę w C. wyłącznie w oparciu o środki własne podczas gdy obecne władze gminy złożyły wnioski o przyznanie środków zewnętrznych, które są aktualnie oceniane. D. F. kandydatka na wójta Gminy C.” oraz przekazanie tego oświadczenia podpisanego własnoręcznie na ręce wnioskodawcy.

W uzasadnieniu wniosku podniósł, że w czasie trwającej kampanii wyborczej w wyborach samorządowych zarządzonych na dzień 21 października br. pełnomocnik KW (...) kolportuje szereg materiałów wyborczych, a wśród nich ulotki nazywane „bibułą”, na których pojawiają się zdania następującej treści: (dowód 1: kopia ulotki sygnowanej przez uczestnika postępowania J. S.).

(...) te są kolportowane bezpośrednio do (...) wraz z innymi ulotkami kandydatów KW (...).

Zarejestrowana kandydatka na wójta gminy C. przez KW (...) D. F. umieściła na swoim profilu na F. film, na którym pojawia się temat budowy Szkoły w C.. Wypowiada na nim między innymi następujące frazy:

„Z tego, co wiem to inwestycja ma być w całości finansowana przez naszą gminę. Jako wójt postaram się o środki zewnętrzne z tego powodu, że nasza gmina jest zadłużona na około 30 milionów złotych. Uważam, że pozyskanie środków zewnętrznych jest podstawowym zadaniem wójta, które teraz się w naszej gminie zaniedbuje.” (dowód 2: nagranie filmu zamieszczonego przez uczestniczkę postępowania na profilu F., link: (...) (...) (...) (...)

W rzeczywistości dług publiczny Gminy C. na koniec trzeciego kwartału 2018 roku wniosku wynosił dokładnie 20 406 486,29 zł, a na dzień złożenia niniejszego wniosku wynosi dokładnie 21 406 486,29 zł. (...) zaś długu publicznego gminy wynosi rocznie ok. 0,5 mln zł rocznie.(dowód 3: wydruk z zestawienia sald i obrotów na kontach analitycznych Gminy C. według stanu na 18 października 2018r., dowód 4: wydruk ze sprawozdania z wykonania budżetu gminy C. w roku 2017, część - wydatki budżetu).

Nadto jeśli chodzi o kwestie pozyskiwania środków zewnętrznych na gminne inwestycje, Gmina C. aktywnie i skutecznie ubiega się o te środki, zaś w sprawie poruszanej przez uczestniczkę postępowania D. F. inwestycji pod nazwą: Budowa Zespołu (...) w C. złożyła wnioski o dofinansowanie z następujących źródeł (wnioskując o maksymalną pomoc możliwą do uzyskania z tych źródeł): 1/ Program priorytetowy nr 3.1.6. ”Poprawa jakości powietrza Część 6) Budynki użyteczności publicznej o podwyższonym standardzie energooszczędności” – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w W. , wartość projektu: 12 493 658,00 zł , planowana wartość dofinansowania (dotacji) ze środków (...): 2 754 240,00 zł , planowana wartość pożyczki ze środków (...): 4 131 360,00 zł , 2/ planowana wartość dotacji celowej ze środków rezerwy ogólnej budżetu państwa na rok 2018: 1 425 000,00 zł. Oba wnioski są aktualnie rozpatrywane przez upoważnione do tego organy (dowód 5: kopie wniosków złożonych przez wnioskodawcę do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz do Wojewody (...).

S. Ł. podał, że jest nie tylko urzędującym wójtem ale także kandydatem ten urząd w ogłoszonych wyborach samorządowych. Jego zdaniem podawane nieprawdziwe informacje mają na celu podważenie jego kompetencji, pokazanie opinii publicznej, że kierowany przez niego urząd nie stara się pozyskać środków zewnętrznych na realizowane inwestycje, a także pokazać nieprawdziwe – zawyżone dane dotyczące zadłużenia, a także ogólnej sytuacji finansowej gminy. Do wniosku dołączył powołane w jego treści dowody.

Na rozprawie w dniu 19 października 2018r. wnioskodawca sprecyzował swój wniosek, w ten sposób, że z żądania w punkcie 2 wycofał część wniosku dotyczącą publikacji na tablicach ogłoszeń oraz wniósł o „skreślenie uczestnika jako pełnomocnika (...)

Uczestnicy D. F. i J. S. oświadczyli, że wniosek jest niezasadny.

Sąd Okręgowy ustalił

Powszechnie dostępna jest informacja, że prezes Rady Ministrów zarządził wybory do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic (...) W. oraz wybory wójtów , burmistrzów i prezydentów miast w rozporządzeniu

z 13 sierpnia 2018r. – ogłoszonym 14 sierpnia 2018r. (Dz.U. z 2018r. poz. 1561). Od dnia zarządzenia tych wyborów trwa kampania wyborcza w wyborach samorządowych 2018 roku.

Wnioskodawca S. Ł. – wójt gminy C. (wybrany w wyborach samorządowych w 2014r) jest kandydatem na wójta gminy C. w wyborach samorządowych zarządzonych na dzień 21 października 2018r. – zgłoszonym przez Komitet Wyborców Wspólna Gmina C..

Uczestniczka D. F. jest m.in. kandydatką Komitetu Wyborczego (...) na wójta gminy C. w w/w wyborach samorządowych.

Uczestnik J. S. jest kandydatem Komitetu Wyborczego (...) do Rady Powiatu w w/w wyborach samorządowych. Ponadto uczestnik był upoważniony do zgłaszania kandydatów: na radnych, do komisji obwodowych i mężów zaufania. Uczestnik nie jest upoważniony do reprezentowania Komitetu Wyborczego (...), natomiast jest pełnomocnikiem (...) w gminie C..

Uczestniczka D. F. na swoim profilu na F. zamieściła filmik zrealizowany na terenie największej inwestycji prowadzonej w gminie C. tj. budowie Zespołu (...) w C., na którym zamieściła m.in. wypowiedź „... Z tego co wiem, inwestycja ma być w całości finansowana przez naszą gminę. Jako wójt postaram się o środki zewnętrzne z tego powodu, że nasza gmina jest zadłużona na około 30 milionów. Uważam, że pozyskanie środków zewnętrznych jest podstawowym zadaniem wójta, które teraz w naszej gminie się zaniedbuje”.

Uczestnik J. S. przy pomocy innych osób opracował program (...). Gdy program był gotowy napisał najpierw ulotkę zatytułowaną (...) 1 Program (...) do wyborów samorządowych dla Gminy C.”, w której jako punkt 1 podano oddłużenie gminy to tekście ulotki/ bibuły (na str. 2) została podana informacja, że zadłużenie gminy wynosi ponad 30 mln zł. W żadnym miejscu tekstu nie został wskazany jego autor, ulotka – bibuła nie zawiera również daty jej sporządzenia. Tekst „BIBUŁY nr 1 „ został sporządzony w 30 egzemplarzach.

Następnie J. S. „zrobił” to ładniej – i opracował ulotkę na której dużą pogrubioną czcionką - w nagłówku zamieszczono „ (...) J. S. i mniejszą czcionką pełnomocnik (...) w gminie C., z lewej strony, na górze ulotki został zamieszczony znaczek (...) z napisem Grupa sympatyków i członków (...) w gminie C.”. Ulotka zaczyna się od zdań „ 21 października 2018r. odbędą się wybory samorządowe. Stając do tych wyborów przedstawiamy nasz program, który kandydaci na radnych i kandydat na wójta w gminie C. wystawieni przez (...) zobowiązują się realizować, jeśli dzięki zaufaniu mieszkańców gminy te wybory wygrają...” W dalszej części ulotki zamieszczony został tekst „...Nasz program to 12 haseł, z których pierwsze to **oddłużenie gminy C.** Zlikwidowanie 30-milionowego długu gminy przyniesie zmniejszenie wydatków na spłatę tego zadłużenia. Obecnie wydatki z tego tytułu wynoszą około 1,5 mln złotych rocznie i to przy stosunkowo niskiej inflacji. To ponad 100 tysięcy złotych miesięcznie...” Ulotka została sporządzona w 200 egzemplarzach. J. S. w/w ulotkę oraz „BI „wrzucił” do gazetki (...), która była dostępna w jednym ze sklepów na terenie gminy i w ten sposób je kolportował.

Zarówno wypowiedź D. F. na profilu F. jak i materiały opracowane przez J. S. były rozpowszechniane w okresie kampanii wyborczej.

Wnioskodawca S. Ł. przedłożył dowody (dołączone do wniosku), z których jednoznacznie wynika, że zadłużenie gminy C. na dzień 18 października 2018r. wynosiło kwotę niespełna 21,5 mln zł, a koszty na obsługę tego zadłużenia nigdy nie osiągnęły kwoty podanej przez uczestnika J. S.. Ponadto z przedstawionych przez niego dowodów wynika, że gmina w 2018r. faktycznie zaciągnęła kredyt w łącznej kwocie 1 500 000,00zł, mimo iż uchwały Rady Gminy zezwalały na zaciągnięcie kredytów w dużo wyżej kwocie. Przedstawił również dowody na okoliczność, że jako wójt gminy C. złożył wnioski o dofinansowanie budowy „ Zespołu (...) w C. (do Wojewody (...) oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku S. Ł. oraz przedłożonych przez strony w toku postępowania. Strony nie kwestionowały przedłożonych dokumentów.

Uczestniczka D. F. oświadczyła, iż nie kwestionuje, że były składane wnioski o dofinansowanie budowy szkoły.

Uczestnik J. S. oświadczył, że pisząc w programie o zadłużeniu gminy polegał na oświadczeniach radnych i sołtysa, nie zwracał się o udzielenie informacji w trybie informacji publicznej.

Uczestnicy postępowania nie przedłożyli dowodów na podważenie twierdzeń wniosku odnośnie przekazywania przez nich nieprawdziwych informacji.

Sąd zważył co następuje.

Zgodnie z art. 111 par. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011r. – kodeks wyborczy (tekst jedn. z 2018r. poz. 754 ze zm.) jeżeli ,w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984r. –Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5 poz. 24 ze zm.) materiały wyborcze w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1/ zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2/ przypadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3/ nakazania sprostowania takich informacji;
- 4/ nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5/ nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;
- 6/ nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100 000 zł na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Powyższy przepis ma na celu nie tylko ochronę uczestników kampanii (kandydatów i komitetów wyborczych) przed skutkami rozpowszechniania nieprawdziwych informacji ale również ochronę opinii publicznej przed rozpowszechnianiem informacji nieprawdziwych , a więc ma na względzie przede wszystkim dobro publiczne. To właśnie na podstawie faktów, a nie wyrażanych ocen wyborcy powinni wyrobić sobie własne zdanie, które zaowocuje określoną decyzją w akcie głosowania (M.G. Kampania wyborcza. Zagadnienia wybrane P. W. 2012r. Nr 5). Przewidziane w art. 111 kodeksu wyborczego szczególnie środki ochrony mogą być zastosowane co do informacji zawierających nieprawdę, a więc podlegających weryfikacji w kategorii prawda-falsz.

Wnioskodawca jako urzędujący wójt gminy C. oraz kandydat na wójta gminy C. w wyborach samorządowych w 2018r. jest zdaniem sądu osobą uprawnioną do złożenia wniosku w wydanie orzeczenia trybie art. 111 kodeksu wyborczego przeciwko uczestnikom D. F. i J. S..

Wypowiedzi uczestniczki na założonym przez profilu na F. oraz treści zawarte w ulotkach opracowanych i rozpowszechnianych przez J. S. stanowiły agitację wyborczą w rozumieniu art. 105 par. 1 kodeksu wyborczego, zgodnie z którym agitacja wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób, w tym w szczególności do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego. Z kolei art. 106 par. 1 kodeksu wyborczego stanowi, że agitację wyborczą (agitację wyborczą może prowadzić każdy komitet wyborczy i każdy wyborca – art. 106 par 1 kodeksu wyborczego).

Uczestniczka D. F. w filmiku rozpowszechnianym na jej koncie na F. rozpowszechniała nieprawdziwe informacje dotyczące zadłużenia gminy C. oraz finansowania budowy Zespołu (...) w C.. Co prawda w swojej wypowiedzi odnosiła się do zadłużenia gminy oraz finansowania przez gminę budowy placówki oświatowej to jednak mając na uwadze, że organem wykonawczym gminy jest wójt (art. 26ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym – tekst jedn. Dz. U. z 2018r. poz. 994 ze zm) , to wnioskodawca S. Ł. jako urzędujący wójt i kandydat na wójta w nadchodzących wyborach samorządowych, może domagać się ochrony w trybie art. 111 kodeksu wyborczego. Podkreślić należy, że

do zadań wójta należy m.in. przygotowanie projektów uchwał rady gminy, opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, określenie sposobu wykonywania uchwał, wykonywanie budżetu i w odbiorze powszechnym działalność gminy to działalność wójta.

W świetle powyższego skoro wypowiedź uczestniczki D. F. zawierała nieprawdziwe dane odnośnie zadłużenia gminy C. i finansowania budowy Zespołu (...) w C. to sąd za zasadne uznał, żądanie wnioskodawcy sformułowane w punkcie 2 wniosku w zakresie w jakim żądał, zamieszczenia przez uczestniczkę oświadczenia na jej profilu na F. i na zasadzie art. 111 pkt 3 kodeksu wyborczego orzekł jak w punkcie I postanowienia. Powyższy sposób zamieszczenia oświadczenia prostującego nieprawdziwe informacje, jest odpowiedni do sposobu w jaki informacje te były rozpowszechniane. Za nieuzasadnione sąd uznał natomiast żądanie spisania przez uczestniczkę oświadczenia, własnoręcznego podpisania oświadczenia i wręczenia go wnioskodawcy i w tym zakresie wniosek oddalił.

Sąd oddalił również wniosek, z zakresie żądania wnioskodawcy określonego w punkcie 1 wniosku tj. zakazania uczestnikom postępowania rozpowszechniania materiałów wyborczych zawierających nieprawdziwe informacje polegające na informowaniu mieszkańców gminy o zadłużeniu gminy na ok. 30 milionów złotych oraz o kosztach obsługi długu publicznego na poziomie ok. 1,5 mln rocznie. Żądanie powyższe jest niezasadne, albowiem art. 111 pkt 1 kodeksu wyborczego nie przewiduje sankcji w postaci zakazu rozpowszechniania materiałów wyborczych”, a jedynie zakaz rozpowszechniania nieprawdziwych informacji. Ponadto filmik rozpowszechniany na prywatnym koncercie na F. przez uczestniczkę D. F. oraz ulotki przygotowane i rozpowszechniane przez uczestnika J. S. choć są materiałami agitacyjnymi to nie noszą cech materiałów wyborczych w rozumieniu art. 109 par. 1 i 2 kodeksu wyborczego (materiałem wyborczym jest każdy materiał pochodzący od komitetu wyborczego upubliczniony i utrwalony przekaz informacji mający związek z zarządzonymi wyborami, materiały wyborcze powinny zawierać wyraźne oznaczenia komitetu wyborczego, którego pochodzą)

Sąd oddalił także sprecyzowane żądanie zawarte w pkt 2 wniosku. Niewątpliwie przygotowane przez uczestnika J. S. ulotki zawierały nieprawdziwe informacje i były rozpowszechniane publicznie jednakże, zdaniem sądu zawnioskowany przez S. Ł. sposób sprostowania nieprawdziwych informacji (sporządzenie oświadczenia, własnoręczne podpisane i doręczenie wnioskodawcy) jako nieadekwatny do sposobu rozpowszechniania nieprawdziwych informacji.

W ocenie sądu, w sytuacji gdy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym został złożony w dniu 18 października 2018r. (gdy trwała jeszcze kampania wyborcza) to okoliczność, że w dniu 21 października 2018r. zostały przeprowadzone wybory samorządowe, nie stoi na przeszkodzie wydaniu merytorycznego rozstrzygnięcia. W tym zakresie sąd opiera się na stanowisku wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 20 listopada 2014r. w sprawie sygn. akt I Acz 2311/14 . W uzasadnieniu w/w postanowienia Sąd Apelacyjny stwierdził, że uregulowanie w art. 111 par. 1 kodeksu wyborczego ma charakter szczególny i przyznaje zainteresowanemu szczególne uprawnienia do szybkiego uzyskania orzeczenia. Z par. 6 kodeksu wyborczego wynika, że wnioskodawca może wystąpić ze stosownym wnioskiem także w czasie tzw. ciszy przedwyborczej. Skoro więc ustawodawca zastrzegł taką możliwość, to z tego wywieść należy wniosek, iż merytoryczne orzeczenie w trybie, o którym mowa w art. 111 par. 1 kodeksu wyborczego może zapaść po zakończeniu kampanii wyborczej, a nawet po zakończeniu wyborów, o ile rzecz jasna wniosek wpłynął w czasie wynikającym z art. 111 par. 1 kodeksu wyborczego.

Mając powyższe na uwadze sąd orzekł jak w sentencji postanowienia. O kosztach orzeczone zgodnie z art. 520 par. 1 k.p.c.